

КЫЗЫ-ХООРАЈДА НАМ, AREVE YYRLER- INIÑ KATTYŞKAN XURALYNÑYŇ TOKTAALY

(36 c. 9 ajnıñ 7-8 xynynde)

Trotskyj, Zinovjei, Kameneftin kontrevolustuq pelykteriniñ tugajında eş T. Sedip-ooldun ilet kelin tıñaaş, temdeqleeri polza:

Kontrevolustuq ak ölyrykcy pelykterni eñiledep turguskan Trotskyj, Zinovjei, Kameneftin olar-nyñ xorazı polza, pygy telegejin tarlatkan arat tymenninge ajyldıq, olar-nyñ podalgazy polza, Marksizm, Leninizmge udur faşis-tyq şavıyşkyn poor tur.

Lenininiñ nomnalıñ xerek kır-ında pottandır turar, pygy tele-gejin azyıñ tymen tarlatkan ar-attar-nyñ cyree polur eş Stalinny polgaşoon udurtulgaşy-pile aq-ıy cok sosialistıq niitilgeni tiiler turguzur turar, pygy telegejin tarlatkan tymeniniñ ada-öqve curttu polur SSRE-niñ nam, caza-nyñ praştıncılarınñ am-tyñny-ğa xaldaar tep turgan ak ölyrykcy Zinovjei, Kameneftin olarga praştat-kan kizi sekterin ileredip tıpkas poolar ölyrgyleeş, oon artıncı-lyñ am-taa ister xıñar şitker turar, SSRE-niñ Teedi şuygıyynun şeriq kolegizinge pajyrlav-şaan xyleenip alıyş polza: poduvu-ştun politiktıq seremcilevisti pıydarıvıvş kancaar-taa aa-cok sugula. Bıñdınñ tölleezinde aj-ımak revolustuq nam, cazaavıstın ajıtıyşkyn direktiflerin xerek kır-ınga pottandır-şaan, onu teskindir sıy-ı kamgalap, arat tymennin cırgaldıq amıderalın kazaan-taa oskunmas xyezıvisti ulam tıñzıdar-pis.

Po sorulganı kuyssedırde nam, areve kezıgıynneri pister, pıreves taştıkkydan kırıp keer, iştıkkiden turup keer, nam, cazaavıska udur kontrevolustuq pelykterni kalvak arat tymenibis-pile tuttuncup al-ıgaş, şaq taraazı-pile cılca şavar şıdal piste pelen.

Trotskyj ıyşkas kontrevolustu taştırtıtan importtar kırıer, Zino-vejef ıyşkas iştinden şaştırtıy-ındırıp peer ak ölyrykcy setkildiq, ıñdıq yzeldi ediler coraan-taa polgaş edilekseer-taa tajıynnar tırtıy yner polza, poduvuştun politiktıq seremcilevisti kezeede utrajın coraas, kandıq-taa cazyt arga-pile olar podunıñ tajıyn xereen kıl-ıyn podaar polza, şaq taraazında ileredip cılca şaar, xar-ıy peeringe pelen turarvıstı poduvuştun nam, cazaavıska tañ-ğaraqlar tur-pis.

Namnıñ xyreelenin-ce şurgup kırıp alıgaş, namnıñ cangıvş evin yner, cyzyn-paazın kontrevolus-ıy xop medee surttaal salıy turgas, arat connıñ karaanga nam, cazaavıstın praştıncılarınñ adın pak-sıradıyn podaar idegetter polza, arat connıñ angıvıñnyñ tajıynny-ğa tuzalap turganı todargaj poor tur. Şak ıñdıq idegetterniñ kaji pıreezinge xamaar-ıy 34-35 cıl-ıarda turgan tedir ıyvaas-kıynnyq Sandık-calañ, paza arevenin iştin-den yñur turgan Namzıraj suq-lar ıyşkas erge xıñaazıy, sidin idegetter politik talazı-pile ıyt se-ıı-teq paazın xovajıttıy, nasional revoluzınga xora cedirerin podar, feodal polgaş kontrevolustuq idegetterniñ xoralıq ıyñdın-ıga xeq kırıp turup keer polza, mırnunda ıyşkas eres xar-ıy peerıvisti tangıraqlar tur-pis.

Namnıñ politiktıq seremcilel-in xajğaraabas, namnıñ xıñdy xyleelgezin toovas xöñzek, poli-ıık cıy-ıyşkyn polıgıymneringe ööerenmes, xural-suqlaazın yzer, tadıvıvıñ tölleeves, araga-tarız izip, pot-medereelin oskunup, pyt-pes idegetterge azyqlal polur ijik-pe, olar-nyñ tırtıttıy xej niitti-niñ orttuzınga nam, cazaaktyñ praştıncıların-ıga xomudalğan koqdazylaan, xımyraldıq tada-ğalzaal-ıy coruur idegetterni po-duvuştun xyreelenıvistiñ iştinden arıqlaar-pis.

Pistın aravıvıka şurgup kirgeş, nam, cazaavıstın polgaşoon ud-urttukular-nyñ tugajında xop-me-ge kontrevolustuq surttaal tarat-kaş, at-alıdarın pak-sıradıy, potta-ry arat connıñ orttuzınga ekki poor palgaş, pistın nam, cazaavıstı am corup olurar şın oruñdan caji-ladıy sagıştıy idegetter par pol-gaş yner polza, ol xoralıq sagı-şyn kancaar-taa kuyssedip şıda-vas. Kancangaşın teer polza, TAR-nyñ nasional revolustuq cazaavı polgaş namı 15 cıldın turguzında kan temir-teq pıza-an, arat tymen podunıñ nam, cazaanga ideger, karaan-ıy ogu-teq kamgalap turar polgaş Ty-vanıñ nasional revoluzıynun am-ıy yjezinin cazaş polgaş ol coruktu pıy-ımdalaaş, xerek kır-ıynga corudup turar azyıv kon-cıy şın polganıñnyñ temdeen Kominternanıñ 7 tugaar kongre-zinden TARN-ny xyleep alıgaş,

pistin namıvş pottıy udurtulga-pile caa-caa cedıışkin-ce ederttıp corup olurar cyve polğanda TAR-nyñ arat conı podunıñ oruñnyñ askınga tavazıy cyzyn-paazın pok-sak curtka kalgan sarıy-kı-dis, ıyt segi yzelderni cılca pa-zır taradıy eşkenneeş, TAR-ny kapitalistıy eves orukka ajaar şilcidip kırıeriniñ suurun peletker şıdaar.

Ol sorulğavıstı cedip alıy-şyn pyzyreldiq xerecizi polza, Uluq SSRE-nin, telegejin arat connıñ ıñak adazı, paş-kızy eş Stalin pistın Tyvanı uru-ıy azyaar kizi ıyşkas keryp, xıñ pyryde tuzalap turarında, TARN-ny şın oruk-pile ederttıp turar Komunistıy Internasional-dıy asıy-xavıyjaazında, pistın curttıvıstın arat connıñ azyk-tuzazın kezeede saktıy, amıder-al kulturun pedidip turar nasio-nal revolustuq cazaak, namıvıv-ıstın asıy-xavıyjaazında polgaş Kominternanıñ kızıvı tıgun öry kedıygeş, TAR-nyñ arat massa-şyn kulturıy cırgaldıy curttal-ıga-ce cajiş cok ederttıp corup olurar pistın ıñak udurttukula-ryvş eşter Toka, Cyrmıt-tazı, Xemcik-ool olar-nyñ asıy-xavıyja-alıy şın udurtulgaşında.

Po tugajında poduvuştun xer-ek kır-ınga corutkan namnıñ polit. massal-ıy azyıvnyñ tıñnel-in ARN-nyñ 10 tugaar Uluq xuralınga cedıışkınıñ tıñneer kıl-ıy am toraan-na pottıy azy-ıvş corudup, 10 ajnıñ pırnıñ xıñynde egeleeş, namnıñ ke-zeekki polit. cıy-ıyşkynnyñ cor-udarıñ nam yyrleringe şıut taq-ızır tur-pis.

Telegejin arat connıñ iziq cyree, olar-nyñ revolustuq xır-ezinin kızıvı tıgu eş Stalin tel-gerazin!

TAR-nyñ nam, cazaan, oon udurttukular-nyñ karaavıvş ogu-teq kamgalap turgas, telegejin re-volustuq frontuzın pıydaalı!

Pygy telegej revoluzıynun şıavı—III tugaar Komunistıy Internasional telgerezin!

Pygy telegejin tarlatkan con-nıñ ada öqve curttı SSRE tel-gerazin!

TAR-nyñ nam, cazaan-ıy praş-tıncıların, arat tymennin salıñ-mas ıñak eşter Toka, Cyrmıt-tazı, Xemcik-ool telgerezin!

Mool arat respubliktyñ 15 cıl polganıñnyñ tögıylyq Uluq pajyry

Mool arat ulus polza, 1921 cılda yñdezinnin revoluzın yñdyrgeş, taştıkkyñnyñ imperialisteriniñ xolundan uştunup, iştıkkiniñ feodal-teokrattar-nyñ tarlatından xostalğan ulus polur.

15 cıldın turguzında corudup kelgen azyı-agıyın polgaş politik, kulturun, oranıñ kamgalap kelgen azyıvnyñ yre tıyn-nelin 1936 cıldın 7 ajnıñ 11 xıñynde egeleeş, mıñ ajnıñ 30 xıñynde cedir pajyrlar erttirdi.

15 cıldın tögıylyq Uluq pajyry polza, MAR-nyñ tuskaı toğunnaan erge şeleelıy pajdalınga koncuq xanı utka şın-arıy poor ertken.

MAR-nyñ pajyry-pile TAR-nyñ Uluq pajyrlarında ıñdıq koncuq ılgaldıy cyve cok, şaandan peer arat connıñ najır-pajyrga canıyır ööerengen aat salıy, möge xıreştırer, yñde-zın xeqızım paq adar, oñ şıi polgaş caa şaqıñnyñ kulturıy ojuñnarın koldatkan poor ertter cyve poldu.

Uk pajyrga 1024 möge xıreşken. Askırdan egeleeş poq-vaga cedir 6 janız aat salgan.

3-4 xıñ ulaştıy MAR-nyñ revolustuq şeriinden xej janız-nyñ aat surıuulu, uluq-pıcce poor surıuulu, xak kezır, xej janız cıyskaal, xol puuttıñ surıuuldarın kergyskeninden an-ğda, uzar-xemenin cyıl pyry uzadarın polgaş uzur coraan uzar-xemeden uzugup padar cyılderni koncuq solunu-pile kergysken.

MAR-nyñ 15 cıldın Uluq pajyrynyñ ojunga SSRE-den 5, TAR-dan 2, Pıraat-mooldan 11 tölleer pargan.

SSRE-den MAR-ıga 4 uzar-xeme polgaş ciik maşınalar, közer kino, közer aptektıy mal emciziniñ eleen xej maşınalar-nyñ pelekke pergen.

TAR-nyñ nam, cazaavı polgaş arat tymeniniñ mırnundan yñdezinnin kızıvı tıgun MAR-nyñ 15 cıl ojunga cedirdıvıvı.

MAR-nyñ Uluq pajyrynga TAR-nyñ tölleezi poor coraan LOPSAÑ-SAMBUU.

Малыыс özyyşkyny

Pağ-ıñ-xemcik kozıunıñnyñ kancaar özyr turarın mañaa san-pile kergyzerge:

Maldıñ cyzynı	1934 c.	1935 c.	1936 c.	34 cıl-ıy 36 c. tölleer-ge ös-ken xuuzı
1. Inek	2527	3174	3958	15,5%
2. Cılgı	1327	1501	1531	11,5%
3. Xoj	7918	10.242	11.319	15,8%
4. Öşky	5979	7827	9085	15,2%
Kattışkas	17751	22.744	25.893	14,57%

Po ystynde sandan ap köerge, terti cyzyn maldıñ paazı kaji-ş-taa kızıvıvıvıñ tenge özyr ol-urur tur. Am kelir cılda moon

CAE polgaş arvannar-nyñ malı 28,7 xıñ ösken
Cöñ-xemcik kozıunıñnyñ Xaj-ıyarakkan sumuzu Pora-xelde „Saj-an“ CAE, paza 7-8 tugaar arvannar-nyñ 1935-36 cıldarda pygy malıñnyñ paaz sanıñ mañaa todar gajlaarga:

Maldarıñ attar	1935 c.	1936 c.	ös-keni
Cılgı mal	329	474	44,4%
Inek	711	826	16,2%
Xoj	1817	2487	36,6%
Öşky	975	1147	17,7%
Sarık	14	49	19,5%
Kattışkas	3873	4983	28,7%

Po sannardan ap köerge, ystynde ajytkan cerlernin malıñnyñ özyr turgan karak kırında iler-gej tur, po polza, tus arvannar polgaş paza CAE-niñ ekki azyı-daanıñnyñ xaraazı tur, öskeler oon yleger alıyn kıyğar tur. Paza cut-pile ırestıy temıssezıp şıdaan ol tur.

Aratkor Ajıvı.

Öskeni 392 paaz

Cöñ-xemcik kozıunıñnyñ Paj-an-tala sumuzu 1 tugaar arvannar-nyñ 1935-36 cıldarıñnyñ arazında malıñnyñ paazın öskenin mañaa san-pile todargajlap kergyzerge:

	1935 c.	1936 c.	öskeni
Cılgı mal	115	135	20
Inek mal	303	332	80
Xoj	766	920	156
Öşky	378	515	137
Şıptuzu	1560	1952	392

Sıgeni cedilgelıy kesken

Kaa-xem kozıunıñnyñ Kık-tej sumuzıñnyñ pygy arat conı, 1935 cılda 14.253 puut sıgen azaar alğan polza, 1936 cılda 29.698 puuttı kezıp aldı.

Po cıny kergızyr tur teer polza, cazaak, namnıñ sıgen azaar alıyn köydedir teen sorulğazın kuyssedip, pottar-nyñ malıñ kızıv-tyñ ajyldıy cıdın-ıga alıspas tugajında oon cemin enir cılga töllejeleer-ıy pır kattaptan azyr köydedip ar turar ol tur.

Sumu targazı Takpaldaj.

TAR-nyñ MAR-ıga olurar Pyryn ergelıy tölleezi eş Lopsañ-sambuı aattanıykan

Tıva arat respubliktyñ Mool arat respublikka Pyryn er-ge tudar tölleezi eş Lopsañ-sambuı 9 ajnıñ 14 xıñyñnyñ xıñdyşkynıñ 3 şakta öq-pyl-ezi-pile kadı Kızıv-xooraıdan aattanıykan.

TARN TK targalar Toka, Pajyry polgaş cazaak, namnıñ prezidiyın kezıgıynneri eş Lopsañ-sambuı Kızıv-xooraı adaanda xovu orttuzınga cedir ydeen.

TAR-nyñ MAR-ıga corutkan Pyryn ergelıy tölleezi eş Lopsañ-sambuı

kezıgıynı polgaş Mal-cer jaa-mıvıvıñ saıy-ı eş Polat, paza TAR-da MAR-nyñ Pyryn erge-lıy tölleezi eş Namzıraj olar, Cöñ-xemcik kozıunıñnyñ Mool-pile kızıvıvıvıñ cöñ-mırnukku kızıvıvıvıñda Sol-cur tep sumuga cedir ydej pergen.

Am Mool arat respublikta olurar Tıva arat respubliktyñ ergi Pyryn ergelıy tölleezi eş Tastaj-ool, uk azyıvndan xala-şır canıyır keer.

Pıcce xural prezidiyınıñnyñ

ARN-ның organizastarының азыл-ағыл-хынаанының polgaş билет solaанының тynneli

(Egezi № 70, 71 solunnarda)

c) Tus tus kezıgınnernın cetpes aзыл ıleretkenden kaдына, nam yyrlerını podunun aзыл-ағыл koncuq kovej cetpes cyulder ıleretıngen. 34 cыда tadьbьrың tel-evejın, xuralga parvajьn, coraан coruk cyq-le tus tus kezıgınnernın puruuzu eves, xarьn uluq nuruuzu negevejın turgan, nam yyrlerını puruuzu tep sanaza coguur. Pottarьnьn kezıgınnernın pyrytker xьnap turarь, kezıgınnernge aзыл taqьpьr kaaş isteeri, curum ьşkьngan polza, yttep surgaarь cok, xarьn ıji tala-ce cagьlar, cok polza, anaа kaa-ptarь koncuq kovej, cok polza, şuut ьbьbьr yndyrer polgaş nam-ьn aзыл-ағыл uluq kezee polur organizastьq aзыл pedik cada-ga cedirer tugajьnda xьn pyry aзыл corudup turarь, xej niittin-ekki turalьq organizastarьn pottuq udurtup, olarьn ıstıngexajьbьşkьnnьq aзыл corudup turarь camdьk yyrlerde koncuq koşkak polganьn ıleretken.

Kolduunda namьnьn kalbaak xuralьn kьlьrdan angьda, nam-ьn xьn pyryde corudar aзылdarь saadar turar coruk kovej kezьl-gen. Yurnьn terğılekcilerının xuralьn kьlьbas, namьnьn pelyk-terın paза xuraldaptas, byro kezıgınnernı pottarьnьn kьlьr aзыл-ьn ьlezıp algaь xovar, torcul-aarga yyrlerını uluq nuruuzu kozuundan kızı kelbes polza, pottarьnьn sanalь-pile xural kьl-ьr, kajь pır aзыл şımcedırı koncuq xovar poor tur. ьstınde ajьtkan cetpes cyulderını cok kьl-ьr aзыл-ағыл tugajьnda namьnьn aзыл-ағыл-ьnьn xьnaldaзыл-ьn aзыл koncuq uluq tuzanьn pergen tur.

Намның билет soluuskunu

Namьnьn билет soluuskunun aзыл хамьк organizastar too-zup algaь, билет soluuskunun ert-ki-teq 5791 kezıgınnern turgan polza, 5698 kezıgınnern билет soluuskununga tavatьşkan, 93 kezıgınnern biledi soluttunmaan. Ы-дыqьnьn teleezınde, билет solul-gazьn tooskan tep sanaza coguur.

Soluuskunun şьnar tal-azь mьndьq poor tur:

1) Bilet soluuskunu-pile cin-gine arıkan kezıgınnern 4694 kızı, namьnьn curumunga taarьşpas, sagьlga curum aldaan polgaş polit. pilli kudu sula teeş oralak-cьga şılcitkenner 254 kızı, erğı oralakь xeeber xuussaazь cet-peennern 147 kızı paза ol билет soluuskunun xuraldarь-pile caa kezıgıngexajьbьşkьnnьn aзыл arattarьn kırıp algaь 145 kızı, ol yjede kırır teeş erğıdel kırı-genner 83 kızı, namga tuza peer xamaan cok, namьnьn caagaj at-aldaarьn puzartıdarь turgannar 632 kızıge namьnьn билет pızılın tьbьşpaan. Pyry 5698 kezıgıngexajьbьşkьnnьn xuzun xuulaarga 11,1% poor tur.

2) ьstınde ajьtkan билет tьbьş-paan 632 kızınnı ıstınden 78 kızı namьnьn pır tugaar şьlgaldazьn-dan artьp kalganь polza, nam-ьn ıstıngexajьbьşkьnnьn şurgup cьдыr kal-gannar polgaş ol şьlgaldar araj koşkak polganьn cыdagaanь-pile am seolynde kelgeş biledın xuraadьp turar tur.

Po coruk cыny ajьtpьr tur teer polza, namьnьn aзыл-ағыл-ьnьn xьnaldaзыл-ьnьn билет soluuskun-un aзыл, namьnьn organizastьq aзыл kadьkьşdar, aarьqьlьq cy-ulderını cok kьlьr tugajьnda nam-ьn ıstıngexajьbьşkьnnьn kırıgıler algaş anaа-la xej at xyleep, namga tuza cok coraannardan ьlgalьr alьbьnn tugajьnda uluq aзыл kьlьr al-gan tur.

Bilet soluur aзыл-ағыл şımceeş-kını-pile kadь namьnьn ıstıkkı tur-guzuun polgaş oon aзыл-ағыл saзыл-ьnьn saзыл-ьnьn uk aзыл uluq ıd-ıqını pergen tep sanaar:

a) namьnьn kuduьk organizastarьnьn tanьz pyrytkelin, toktaal saabyrьn pottandьrарьn polgaş onu aaj korumnuu-pile şьqьp ar emgelep seskeleerının tugajьnda yyr pyryzıngexajьbьşkьnnьn perdingen. Paза nam kezıgınnernın pyry pajdalьnьn, aзыл-ағыл-ьnьn pyrytkelerın mur-nukku ьşkaş tuduu cetpes polgaş soora corudup turganьn pyry-yn uzutkaarьga coguur xem-ceqler aldьngan;

b) nam kezıgınnernı pottarьn-ьn aзыл corudulgaзыл-ьnьn tьnzь-pile xarьbьşsalgalьq polurunun, paза en ьlangьja namьnьn taalga negeldezın coguur ьjynde xazьk cokka kuyssedır polgaş kezıgınnern kızınnı xyleelge cykteeşkızı polza, anaа pır at kadagalaan cybe eves, xarьn oon podunun pyry pajdalьndan-taa, ekki aзыл-ьnьn taa todargaj-la nam kezıgınnern kızı tur tep cybenın ıleretıngexajьbьşkьnnьn aзыл kezıgınnern pyryzıngexajьbьşkьnnьn negeldenı salgan;

c) kezıgınnern pyryzı podunun polit. polbaazyrьlьn yrgylcy pedider polgaş pızık pilikke cedı-mcelıı-pile ьorengexajьbьşkьnnьn pızık pilbes kızıden pızıkke ьoredırının cug-ulazьn, paза kozkannar, yyrler talazьndan namьnьn cьrьbьşkьnn aзыл tırgızıp, podunun kezıgınnernın polit. pillin polgaş pızık yzykke ьorenırının хамьк xere-paşaarьga coguur ıdıqını şuut pergen;

d) namьnьn ıstıkkı curumun pьzdarьga билет soluuskunun aзыл todargaj xemceqını pergen: tus organizastьn camdьk cerlerıngexajьbьşkьnnьn megelep şurgup kırı-gen pytpes angьnnı ıdegetterın namdan şuut ьbьbьr yndyrgen polgaş kezeede-le curum yreer, tangaar xuralьga kelbes, kezıgınnern tadьbьr teleeves, aragalaar, namьnьn taalga negeldezın kuyssedır polgaş cer-le namьnьn ıstıngexajьbьşkьnnьn turup algaş yrgylcy curum yreer, arat tymennı karaanga namьnьn at-aldaarьn puzartıdar-larьn uk organizastar cajlatkan. Namьn arat massaga ulam cook turgazarьga polgaş ekki aзыл-ьnьn, en teere ıdepejlenıp şyul-gen pьzьr arattarьn namga elzı-dıp alьbьnn tugajьnda pedyun pıldıngır xemceqını algaь.

Bilet soluuskunun aзыл-pile cergeleştı, tus nam organi-zastarьn am yjede corudup tur-ar xural-sqьlgaзыл-ьnьn mьn cernınn pajdalь-pile taarьşьr corudar polgaş en ьlangьja namьnьn massa-lьq xuraldarьn arat conga cook-şuladьr yrgylcy oraldaзыл-ьnьn turguskun.

Bilet soluuskunun aзыл pyryn tooskanь-pile kadь, nam organi-zastarьnьn moon songaar kol kuyssedır corudulgalarьn ajьt-ьr polza:

1. Arat massanьn en-ne pedik polıktıqьr paazy-ARN polza, or-anınn tuskaj togunnaan pot-erge-zın tьnzь-pile kezeede pьzdar-ьga polgaş arat conun pyry pajdalьn cыrgaldьq tepşılge-ce kırıringexajьbьşkьnnьn paза tus cırtınn anti-imperialıstıq, antıfeodalьq sor-ulgaзыл tujulunga cedırerının хy-rezın eres corutpu-şaaьn, respub-ıktьn хамьк aзыл-ағыл polgaş polit, kultur corudulgaзыл pydym-celıı-pile purungaarladьp tepşıderıngexajьbьşkьnnьn nam, areve kezıgınnernı paза arat conu ol-ce ьbılelder-ın moon-taa artьk yrgylcy xaj-ьndьrьp tьnzьdar xerektıq.

2. Namьnьn aзыл-ағыл ulam-na emgelep seskelep corudarьn-ьn talazь-pile en ьlangьja oon toktaal saabyrьn yndyrp carla-arьn todargaj pıldıngır, tus aзыл corudulgaга хамaaрьşkan poldur-ar uzurluq. Paза uk toktaal saabyr ьjak negelde taalgalьq tur-ar polgaş onu kuyssedıngexajьbьşkьnnьn pyryzınn ьbılelder turgas, namьnьn ajьtьşkьnnarьn kezıgınnern kızı ьşke cugaa cokka şuut kuysselken turar sorulgalьq kьl-ьngexajьbьşkьnnьn kызыn salьr tur. Toktaal saabyrьn kamьnьq kьkter şьqьp turar coruk polza, nam organi-zastarьn yrgylcy aзыл-ьnьn хамaaрьşkan.

3. Kezıgınnern pyryzınn moon songaar pır kol negetterın cyul polza, podunun polit pillin yrgylcy ьryledır, cьrьbьşkьnnьn pьlgy-mynge kırıp algaş, uk kicceelıngexajьbьşkьnnьn ьorenır polgaş pızık pilıktıq poor alьr coruk-tun cugulazьn pilgeş, murnaj podunun pızık pilbes tugajьn cook-ku xuussa ıstınde pyryn uzut-kaaş, pızık pilbes ьşke arattarьn pızıkke ьoredır coruk koncuq negeldelıq tur. Namьnьn tus tus organizastarьn cьrьbьşkьnnьn polgaş pızık pьlgy-mnerın tırıı-pile udurt-pu-şaaьn, conun pьlgy-pьlgy turar cerlerı, paза cırtınn aaj paj-dalьn taarьşьr turgas aal pьl-yktep ьoredılge pьlgy-mnerın tur-guskaş, anaа ekki ıdepej pilıktıq nam kezıgınnernı ьjak tomuj-lar peer coruk cugula tur.

4. Namьnьn ıstınn aзыл-şever tur-guzarьnьn cugulazьn parьmdal-aaş, tus organizastьn ıstıngexajьbьşkьnnьn yreer, arat tymennı karaanga namьnьn at-aldaarьn paksьradьr polgaş ьndьq yzelder-pile yrgylcy eres temıseşıp, namьnьn coguur xemceqlerın kьrgyzyr turar uz-urluq. Namьnьn kultur massalьq aзыл corutpu-şaaьn, uk kezıgınnernı kızıderının aзыл kolda-dьp turgas, kezıgınnernı kultur pajdalьn pediderının arga xem-ceen xьn pyry corudar xerek.

5. Namьnьn udurtulgaзыл-ьnьn turar xej niittınnı organizastarьn-ьn (areve, profes, OKTE, RTO-nun) aзылdarьn corudarьga nam-ьnьn xьn pyry paştalgaзыл-ьnьn tьnzьp tuzalazьr polgaş ьnda aзылdar turar nam kezıgınnernınn tus organizastьn aзыл-ьnьn kuyssedezın yrgylcy negevi-şaaьn, coguur ajьtьşkьnnьn perıp turar xerek. Paза ol organizastarьn arat massaga cookşuladьr polgaş ol-arьn kultur massalьq aзыл ser-gedır tur.

6. Respublıktьn ıstınde nam kezıgınnernınn biledın solaan aзыл tooskan tep sanaaş, 1936 cыл-ьn 9 ajьnnı 15-ke cedır erğı biledın namьnьn caa biledıngexajьbьşkьnnьn solubaaьn kızı pır polza, onu kezıgınnern kızıge sanavaş tur.

7. Nam yyrlerı, moon songaar aзыл corudarda con-pile ulam-na cookşulap alьrьn podap, yrgylcy olarьnn ıstıngexajьbьşkьnnьn kırıp aзыл-darьn parьmdalap, paза pottar-ьnьn xuraldarьnn uluq nuruuzun aзыл xural kьlьr, ol xural-darga kalbaak arat conu olurtup, kezıgınnern polgaş kezıgınnern eves ıdepejlıqlernınn ortuzunga pottuq aзыл corudup, ekki turalьq xej niittınnı organizastarьnn ortu-zunga xьn pyryde massalьq aзыл corudup turgas, namьnьn хy-eelenıngexajьbьşkьnnьn caa kezıgınnern kırıp alьr aзыл kalbaa-pile corudarьn ton cugula tep sanaar tur.

TARN TK.

(T o n g e n)

1936 cыл-ьn ıji tugaar kvartalьnda mal emnelgezını kьlьr corutkan aзыл

Mal-cer ministerının Mal em-nelge kıldızın san tynnel ma-terıalьndan kьerge, anьjak na-зыл-ьnьn mьjьstьq maldьn terğınnı tajьnn polza, kodur aarьq po-or turar tur. ıji tugaar kvartal-ьn paştajьr carıtyьnda (aprel ajda paза majьnn seolynde) mьn kodur aarьqdan xoj, ьşky xejy-pile aarьp turgan.

ıji tugaar kvartal ıstınde 52.704 paş xoj, ьşky emneen. Kodur aarьq-pile temıseşırde kolduun-da cajьn polgaş cыlьq kys şaq-da temıseşırge ekki. Ol temıse-seldı corudarьa emnep ekkırtır arganь xereqlen polgaş Cazaktьn toktaalьnda ajьtkan paş udur corudar xemceqlernı edırıp kuysselken.

ıji tugaar kvartalda cыlь maldьn camь aarьnn karaan-ce em kudup ıleredır aзыл telgeredıp corutkan, ıji tugaar kvartal ıstınde

11.477 paş maldьn karaan-ce em kudup şınceen, po sanьnn ıstınden 274 paş camь aarьqьlьq mal ıleretken. Po cыny kьrgy-zyr tur teerge, TAR-ьnn cыlь maldьnn ortuzunda camь aarьq koncuq telgereenın kьrgyzyr turarь ol tur. Kozuun, sumular-ьnn organizastarь polza, cыlь maldьn camь aarьngexajьbьşkьnnьn corudar kampanı aзыл 36 cыл-ьn 9 ajda toozup coru-dar tugajьnda kozuunnamьnn mal emnelgelerının aзылdarьngexajьbьşkьnnьn kajь pyry şьdattьnnar şaa-pile tuzalazьr uzurluq tur. Uk ol kam-panınn sorulgaзыл polza, cыlь maldьn ortuzunga xaldavьrьlьq camь aarьq telgereer coruk-pile şьngьş temıssel corudar sorul-galьq. 1936 cыл-ьn ıji tugaar kvartalьnnı ıstınde mal emnel-gezınınn tuzalamcьşьn kьrgyske-nınnı tablızn kьrgystьvьs.

Mal emnelgezınınn cerlerıngexajьbьşkьnnьn polgaş em perıp emneenı

Aarьq adь	Cыlь mal	Mьjьstьq uluq mal	Anajak mьjьstьq mal	Xanan	ьşke mal	Şupınu	Tajьlьr:
1. Keeş aarьş	579	726	21.951	15		23.271	
2. Sidıktar organьnn aarьş	48	15	5			68	
3. Tьnar organьnn aarьş	76	639	1.604			2.319	
4. Cem şınırer organьnn aarьş	321	864	1.880	10		3.075	
5. Tavaп-tajaaьnn aarьş	571	467	3.528	11		4.577	
6. Palyq-pьşkьnn	2.656	608	261	63	28	8.615	
7. Karak aarьş	92	332	1.083			1.508	
8. Teryyrynden polur aarьşlar	11	608	245	2		866	
9. Pozaa, pьş	39	131	3.363			3.533	
10. ıstı kurtınnar aarьş	339	1623	4.770			6.732	
11. Aktalaanь	67	216	604			887	

Xaldavьrьlьq aarьqьlьq maldarga kьrgysken emci tuzalamcьşь

12. Kodur	45	899	51760			52.704	
13. Tastaar aarьş	—	249	96			344	
14. Xan sidıkteerı	60	66	—			126	
15. Ыzar aarьş	—	5	—			5	
16. ьgy ьzır aarьş	13	—	—			13	
17. Xoj kыдыry	—	—	141			4.262	Etıngentı 4.121
18. ьkre aarьş	—	12	—			12	
19. Cыlьnnınn ıfılyensı arьş	3	—	—			3	
20. Ara teryyry	—	24	—			24	

57.493

Cer-cerge paşьr emneenı:

3037	3716	7788		14.647
------	------	------	--	--------

Paşьr şınceenı:

5949	4137	15864	45	25.995
------	------	-------	----	--------

Maldьn aarьnn ıleredıp tanьş-ьnn polgaş paş udur kamgalaar tarьlganь corutkan:

a) 16477 paş maldьn karaan-ce em kudup şınceen, olarьnn ıstınden 274 mal aarьq polgan, 8 maldь ьlyryp kaan.

b) 764 paş maldьn ьkre aar-ьnn şınceen, olardan 4-ty ьlyr-gen.

c) 2714 paş maldь taraan.

d) sıvır jazvazьga udur kan-dьq-taa cyzyn maldarьn tarьş-ьnn corutkan:

1 tugaarьnda 12136 paş
2 tugaarьnda 1593 paş

13729

Cьrьbьşkьnn aзыл

a) Tajьlьr iletkel 56,

b) Tajьlьr iletkelge 119 şak

yndyrgen.

c) Tajьlьr iletkelderge olur-

uşkannar: erler 975 kızı, xeree-zerner 319 kızı, kattьşkaş 1294 kızı.

Cer-cer-ce coruurda 7544 kilo-metır cer coraан polgaş anaа 395 aзылdar xьn yndyrgen. Con-nuq cerlerge (eqler, suurlarga) 981 mun cerge coraан.

Ulegerlıq stanьga arattarьnn malьn emneerı-pile kadь xalda-vьrьlьq aarьq pyry kandьq-taa cyzyn maldь 214 paşьr emneen.

ıji tugaar kvartalьnn ıstınde mal emnelgezınınn cerlerıngexajьbьşkьnnьn polgaş em perıp emneenı 126 703 paş.

Aarьnn tanьş şınceen polgaş paş udur taraan mal—33784, хань şınceen mal 1.479 polur, kattьşkaş 35.263 paş polgan.

Xilınskıj.

Aratkorlar!

Cer-cerde kysky taraa azaar alьr aзыл corup turarьn polgaş cedar, cetpes talalarьndan ej-şaaьda pızınerı

Хоорай сагыргазынын тыннадь

Хоорай коммуналь килдизини хөргөзгизти полур оран разьнаарында курттар олурар Кызыл-хоорайны пыгу азылсын албан хааксыларыга онзалар салар тыннадь полза:

1. Moon songaar po cылды 9 айнн пиреден егелее олурган разьнынын хөлезинин ая пыгуну 5-ти ерттирбейин хоорай сагыргазынын кассазына поду-пиле төлөр перип турар полгаз коммуналь азалгалылар подунун албан черин тамсытыр хоорай сагыргазынын агар сапынга шилдиди пер. Ол тугайын хоорай сагыргазынын саң хө килдизинге хозум цок медегилер.

2. Разьн хөлезилеенерге тыннадь полза, ең паастагыз улуц, пиле сеппелгенин пыгу шьуделин хоорайны коммуналь килдизин хандьар пер. Оон ынаж көзүлген сеппелге 15 акша цедир шьуделиди полур полза, разьны хөлезилеенер подундан пер полгаз азыл албан черинден төлөр пер.

3. Оран разьны хөлезилеенер, олурган разьнынын цогуну хөлезинин ая пыгуну 5 саада төлөвейин турар полза, хууссаа ерткен тер санаа, ерттирген хун пыгузунге 2% хөелеер тур.

4. Кыруненин ет хөргөзгизти полур оран разьн хөлезинин кара туразында первейин 2 ая цедер полза, сьлдын кандь-таа ује шаан пагьмдалаважын, ук разьндан ундыр сыер.

5. Кажь пир хаматты кизилер полгаз албан черлери хоорайны коммуналь азыл-агьын оран разьнаарын туразында езелеер, орнаар солур полгаз тудуц салырындан сөппеерел цок улуц, пиле сеппелге тудуц кьлр полза, хоорай сагыргазынын айткань-пиле шагдаа чери ол-ла тораан олурган разьнындан ундырер полгаз шьугуну хабьссалгазын шьнгь хьл-едид.

6. Elektri xerelin aзыллар едилер турар кажь пир кизилер полгаз албан черлери, Elektri xerelinin едилеен хөлезинин пир ая пырунгаар полгаз ол айнн 1-тен 7-ге цедир төлөр пер. Пир евес айткан хууссаазынын иштине төлөр первес апарза, оон тугайында одун өзүрер полгаз оон тендезе 25-тен 50 акша цедир тораар. Сагышты-пиле когарал караза цедиргенерге шьугу хабьссалгазын хьл-едид.

7. Кызыл-хоорайны кол кудумчлар полур Ленин, Шетинкин, Кочетов кудумчуларга каритк-камдык пагаз шынар цок тудуцларын полгаз цер разьнаар тургузарын сөппееревес. Хоорай тебискееринин иштине кандь-таа тудуцкун тургузар черни карасангыс хоорай сагыргазь сөппеерер полгаз тудуцларын аразын 20 метирден цок тургузуп цер-ле полбас.

8. Moon songaar samdar cam-ахьлык сидиктер разьнысгажтарны цок кьлр полгаз культу шынарлык тудуцлар кьлгьн сөппеерер тур.

9. Азыл-агь организатарь потарынга хаматтыр шөл, кудумцу, квартааль черлеринге ыжаз тарьр хандьар полгаз ары-сөвер тургузуп, хоорайны ниити цурум цорумун жогуаар тузус черлерин камгалар сажьрадыр жоулуц.

10. Албан черлери поттарын албан канторазынын сапынга полгаз сазь, магазин, столовай, пыдырлыг, кулуптар цергелиц хөй ниитинин, кедее араг конуну ыргьлы цьлыр черлеринге аат пацлаастарын кьлган турар узурлуц.

11. Хамьк-ла азыл-агь, албан жаамьларын азыл ергедекилери полгаз контроль комеданнар, подунун албаньнын адында турар оран разьны кам хажьралык, ары-сөвер силиц тургузарын оралдазыр, хабьлаарь-пиле кадь, подунун хабьссалгазында пыгу-ле оран разьны өөрт, суцуну онза азылдан камгалаар сорулгань сал-

ыр, ыргьлы хьналдаь турар узурлуц.

12. Пир евес пир албан черинин адында турар оран разьн ары-сөвер евес, хир товурактыц турар полза, азыл-агь ергедекилери хабьлаар. Ол кизинин сулазындан оран разьн өөрт азыл-агь таварь полза, ол киз херек кьлгьга хабьлаар апарар. Мьндыкын теле-езинде, азыл-агь ергедекилери он-аашкан азыл-агь улуц хабьссалгалыц турар, өөрт азыл-агь па-ащ удур цидиц темисселиди тургузар полгаз өөрт өзүреринге тузалар пыгу-ле арга хемсегилерни ар, оран разьнаарга өөрт өзүрер херексегилерни пыгун хандьар.

13. Кызыл-хоорайны хамьк-ла арваннаарыга таркьр сагындыр тацзыр полза, арван таргаз араг конуну кезеекки сьдыкькь кил-еелен-це сьрж евиледеер, 8 хадан 13 харга цедир ер, хереезен уруцларын шьутуцун кеп өөрен-ир школаа 100% хандьарган турар. Оон өрү улуц пазьныны араг конуну кезеекки сьдыкькь кил-еелерин-це 100% хандьарган турар.

Арваннаарын арагтарь, ая-аажь-пиле кезеекки полит. сьдыкькь кил-ееленге 100% кирер узурлуц. Revoluscу арагтарь, азылсын, албан хааксылар аныцк подун ерттем политикке полваазьрадыр мергезирин тындыр.

1936-37 өөредилге сьлдарында ТАР-нын иштине националь школаларын калвартир тургузарда АРН ТК президиумын полгаз ТАР Министерлер сьвйлеинин цо сьлдын 8 айнн 26-27-нин хуннеринде ундырген токтаалдарь паза 9 айнн 3-тун хунунде хоорай сагыргазынын президиумын арван таргаларь-пиле каттыр хуралдаан хуралын токтаалын арваннаар араг конунга таньстыр кьысседирин арван таргаларь херек кьлгьга азылдаар узурлуц.

Хоорай сагыргазынын таргазь Серен.

Sesserliq sumuzunun camdyk arattaryнын kysky aзылнын пайдаль

Пир-хем козуунунун Sesserliq-це сөлееер цораащ, ол куртун араг конунун цо кьскь азыл-пиле тань-тым.

Sesserliq sumuzunun arattary 7 айнн 15-тен егелее, ерткен 8 айнн 27-ге цедир сьгенин кезерин полгаз пьлп сарааттар алырн холдан ундырп тооскан турлар.

Ылангыя Sesserliq-хемде турар № 2-3 арваннар полгаз пиле Паян-хольда № 5-6-7-8 арваннар-нын арагтарь сьгенин кезилгезин конуц шьлртыц екки азылдаань-пиле ол 6 арваннын тебискеер куртунда ам кестинмеен полгаз пьлдунмеен турар сьгенин цок. Ол 6 арван-нын арагтарьнда сьгенин кеспен кангыс-таа өк-өреге цок полгаз киз сапында-ла келир кьзын ма-лынга цидиттирге цедер сьгенин кезип пеелтеп алган турар тур.

Сьгенин кезилгезинин азылн шагда-ла тооскащ, тараазын кезип, кидин-не пырунажыр азылдар турлар.

Ол арваннаарын арагтарьнын цугаалазьр турарь полза: По сьлн тараа мурнуцкь сьлдандан арттык екки тур. Ындыц полза-таа, цинге тараалар көк хевек, пода тараалар цыц-ле кьзыл тамьр поор турар тур. Ам шац по хире арагтарь пергенде тараань ам-таа пысьн тееш олурп турган херек цок, хьрн арагтарь кезип ар турар херек тееш, Пиле-Паян-хольдан 15 азыц киз, Sesserliqден 10 хир киз тараазын кезип кире пергенер.

Iji arvanga xural kыдым

Sesserliqде АРН-нын 7 тугаар пырунун таасканьн жогуаар, Төге арагтарь турар № 5-8 иji arvanga xural kыдым. Ол хуралга арван-нын арагтарьндан 30 азыц киз олурьшкан.

Ук хуралга сьгени, тараа алы-шкьн, кьскь өдек-кьстац полгаз солун сагыргазынын тугайында та-ныдлыга азылн цорутум. Арагтарьдан конуц пьлрлар хьл-еер ал-гащ сьгени, тараань сөп азаар

алыр полгаз мьлдын кьскь өдек-кьстаан тарь кьлр, оон сем суур-ун тырген тургузуп пеелтеер тугайында тодаргай саналдарьн пер-ви-шаан, поттарьнын иштине цедер цетпес цьлдерин илериди, moon songaar corudar aзылн токтаалга тодаргай пизип алгащ, ону ерестиц кьысседирин хьл-еер алган.

Ол хуралга 10 азыц киз солун цагаан. Оон иштине нам кезигь-ны ең Оолак Тасьда школага 6 ая хууссаалыц „Ареве шын“ сагыр перди. Moon songaar солун сагыргазын калвартир цорударын арван таргаларь хьл-еер алган.

Aragacь Mөngезик

Sumunun arattary po хире идеп-кейлиц азылдар турда, 5 тугаар арваннын хаматтыц Пиле-мөң-гезик теерзинин цалгаа пагаз пьлдаль илереп турар тур. Цыл тизе, цо сьлн өттыр арагалаащ, сьгенин ам-таа кезип албан, хьрн арван сагыр-га чери полгаз туз арваннын араг-тарьндан сьгенинни сөп кезип албас киз поор-сен теерге, сьа хей цьве цугаалазьр сьл-и-ин, өлыр евес тургай-ла, хьрн пиле тараань канцар кезип алыр цоор тер подар олур-мен* тееш-ле арагалар хьр турар. Ам подунун ол пыру-уцун пилинмес, хьрн конуц-ла азыл киз-мен тер-ле хей хоо-зун аскь-пиле азыл пыдырп цоруур киз тер ол арваннын арагтарь са-пар цугалазьр олурлар.

По Mөngезиктин шынар-ла узун сьлн өттыр арагалаащ, азыл кь-лр албан полгаз ылангыя сьгенин мьнсага цедир кезип алважын ырдырп хьр турар цоруу полза, цазак, намнын токтаал сааьр-ларын поттарьныр кьысседирден турзук, хьрн ону арага-пиле туц-лар солуп турарь ол тур.

Mөngезиктин цо цоруунун туга-жында арван сагырга черлеринден полгаз суму сагырга черинден хемсег алважын турар цьве тур. Та канцар хемсег албас цьве-и-ик? Mомбузай.

Tere-xөл козууну цорааньм

TARN TK-dan nam aзыл пол-гащ 36 сьлдын кьскь мал семин пеелтеер тугайында ТАР-нын сөөн талазында Tere-xөл козуу-нунга пагьр азыл кьлгь, кел теенин жогуаар 7 айнн 15-те унгыс, 6 хонгащ козуун төву Сыргаландь-хоорайга цедер пер-дим.

Козуун сагыргазынын хуралын кьлгь, оон туз сумуларын иштине хурал кьлр пеелтек азыл цорудуп турумда, ТАР-нын 15 сьл полган оюнун Улуц пьл-рын ол козуун 8 айнн 1-де ерттирер өй таварь келди.

Козуун пьлртынга 200 хире сьл сьлган. 8 айнн 1-де ук-тулга хуралын соонда, ТАР улустун Пиле хуралын черинден Тара-сериц ещ Сащ-оолду 1 ан рооцу, 50 акшаньн параань-пиле шапнаащ кел теенин жогуаар шап-наарьмга, хөй сьл пат-ла кьлгар магадар турдлар. Оон ерттен-инде индирин хуралын азыткан соонда, 64 мөге хьрешкен, 28 аат салган, цьзын-паазьн культу-луц оюн-шл ундырген.

Оон тараазь-пиле шьлалга пол-гащ шьылген мөгелер, ерткен аат-тарнь шапнаан. Анаа арагтарьнын цугаазьн тынпаарга, пиле шагдаа пожаннар, тызыметтер, ламалар суцлар поттарь-ла пьлрлар сьгар цорааннар полгащ. Ам цо сьа шацын цазак, тамь пистин Tere-xөлдь тускаж козуун кьлдыр тур-гускащ, цазак, намнын паасты-цыларь арагтарь пистер-пиле пир цер-ге кадь пьлрлар турар. По цьн-уц сьлдгааньн тизе, пистин хьн-дылуц паастыныларьмь Тока, Сырмил-тазь, Хемсик-оол олалын

асщь тур-теер хире цугаалазьр турду.

Пьлр 2-нин хунунде тараага, 3-тун хунунден егелеп араг кон сьгени азыл-це киритилер. 4-тун хунунде Кьргь тер хемге сьгени кескен цонга ещ Седип-пиле кадь паагьмга, камдык сьгени кезип пилес арагтарь кадьгынын туцазь цокка кезип турар. Камдыктарь кадьгынын пизин таптар албас, егер тургащ кезип турган. Ол тугайын айттыр перип, сьгенин 2 цонукта кезишкь, 5-тин хунунде Тарьс-терместин и з и ц арзааньн көөры-пиле ещ Cinzej, Сащ-оол ьзеее цорутувус.

Арзааньн пагьр көөрыуьске, тьва, моол 400 хире сьл 100 хире мажьгыныц турлар. Ол арзааньн изи 50 градус хире. Соогу паза кезе, цогум шьнцееци киз евес полгащ цьу-таа узурун пиледим. Ында кирп турар улустун ары-сөвер евези конуц тур.

Оон Еми алдын уургайынга келгь, ол черин азыл-пиле тань-шкь, шынаа сумуунун кезип турар стьгенин таварь, айттышкьн, перви-шаан, Сыргаландь-хоорайга цедир келдим.

Пьрети тер цер-це пыурилар те-еш, Сыргаландьдан ещ Сащ-оол, Седип ьзеее унытыуьс. Ерттен тап-паазьнда пир пыу адыр кац-дым. Пьурун едид, кезин артты-ныр алгащ, Сыргаландьга сьнр келдиди. Оон 19 хунунде козу-ун сапында АРН пырунун хура-лын ерттиргь, оон ерттенде Пиле хурал кезигьны ещ Шацдыр, Cinzej, паза ещ Седип төртте-ле Тазьлн тер хемден 8 мьлж, 6 кадьгы өлырдыуьс. Ещ Шацдыр

конуц пьлкьс киз пьлду.

Оон ерттенде ещ Cinzej-пиле илilee Xөл сумуунга сьгени азыл-нын тугайында пагащ, Кьргь сумуунун оралакь таргазь ещ Пазааньн өөнге пагьр, сьгени азылнын тугайын цугаалащьмь.

Оон козуунга келгь, 8 айнн 17-ге цедир мьн козуунун кес-кен сьгенин пир тугаар меде-зин тыннер көөрыуьске, 12.000 азыц пыуц полган.

Козуун арагтарь цо сьлн сьгенин екки кескь, мьлвьсть цутка цер-ле алыспас-пис тер ерестиц цугаалазьр турлар.

8 айнн 22-нин хунунде ещ Сащ-оол-пиле илilee Кызыл-це еер ааттагь, Кьргь-хемнин паазьнда сьгени кезип турган 20 азыц цонга узуразьр, паза сьгени азыл-нын арга хевирин каттар айттыр таньштырдымь. Оон Тус-тажга кьлгьга пир хонгащ, 24 хунун-де Тес-хем козуунун куртун Нарьн хемде пир ащактын өөң-ге цондуьс. Ол ащак ерткен кьзын цуттан пиле мал 100 па-ащ, улуц инек 8 өлды. Ам кезе-ен киз канцаар, цо кьзын сьгенин елеен-не кезип алдым тер цугаалаж тур.

Оон Самагалдаж таварь кел-гь, Калдак-артын петтинде Он-гакка тер черден пир пьры өлыр-дым. Оон Кызылга цедир келдим. По цораащ, 8 елик, 1 пыу, 1 пь-ры өлырдым.

Tere-xөл козуунунун арагтарь сьгенин 100 % кескь, цо кьзын мьлн цутка алыспас поор тер идегеп олур-мен.

Кьзылда Сыцдыр.

Кьзыл-хоорай коовунун хуус-цу кезигьннеринин хураль

1936 сьлдын 9 айнн 11-де кезе 7 шакта Профес тер сьвйле-нин „Шацдыр-сыр“ атыц клуб-унга Кызыл-хоорай коовунун пыгу хуусцларын хураль пьлду. Мьн хуралын президиумын АРН ТК-нын президиумнерин пы-рун-пиле цалаар тер санал ьнерге, олурганьндан ьзылбес адыс ца-каан.

Оон тараазь-пиле ХООРХЕ па-астар черинин таргазь ещ Лопсан 1936 сьлдын 1 тугаар карттында цоруткан азылнын оцот баланьзы тегерилген тугайында топцу пилдин-гир илеткел кьлган. Мьн илеткел-инге ХООРХЕ-нин азыл ерткен 1935 сьлда турган уыр-савьр ка-разаль пьлдальндан 1936 сьлдын егезинден пер уштунуп сьлзыра-аньн полгащ алдан мьн азыц ак-ша олургалыц полганьн цугаалаащ, сьдыц саарьлгьзын өскенин, ка-

адынын тывазааньн, хоорай кь-дынын азыл-агьын сьлзыраань-н, паза столовай азылнын сьл-зырааньн, оон-таа өске азыл-агь-ылларын сьлзыргьзынын тугайын-да сьннар айттыр цедишкьниц азылдарын цугаалаащ, ол азыл цорудулгьзынын иштине цетпестер ту-даан цьлдерин тодаргай цугаал-аан.

Мьн илеткел 30 минут хиреде ыргьлыцееь тьнген тараазь-пиле ещтер Т. Седип-оол, Торлаа суцлар оон-таа өске ещтер поттарьнын са-налынга ХООРХЕ-нин азыл цорудулгьзын шьн тер хьл-еер алгащ, moon songaar corudar aзылнга поттуц саналдарь пергилеен. Ол айт-тыртыц тьнген соонда лангыс ко-мистарь songaан. Хурал тьнген соонда арыцда сьтка „Cappajef“ тер конуц солун, цугаалаар ки-но унды.

Хоорай коовунун цазалгазь

По айнн 9 хунунде ьнген, № 70 (571) „Шьн“ солунун 2 тугаар арьнда, цазак, намнын паастыны-ларьна хоорай коопун цоруткан а-ыткьлнын иштине параан садар плань: 1.480.000 акша теенис цастыган тел-

еде, ам ону цазарьмь полза: карт-тык сьлда параан садар плань 1.299.800 акша, кьысеткени 1.323.500 акша и-ик-пе 101,82% тер номцуца цогур тур. Хоорай коовунун таргазь Лопсан.

CAZALGA

Сентаар 12-де ьнген № 71 (572) „Шьн“ солунун пир тугаар арьнын пир тугаар одуруунун ьстындын куду

санаарга, 28 шугумунда: „Улуц-хе-мниц азылда кезигьннери 356“ теенин ам: „378“ тер цазарь номцуур тур.

Kyrynenin 1 tugaar tipogravь